

В.А. Бодак, ст. гр. АДМ-09(2М), О.В. Сторожук, доц., канд. екон. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Управління основним капіталом машинобудівних підприємств

Для технологічної перебудови більшості галузей економіки України має бути авангардною машинобудівна галузь. Без її розвитку проблематично створити передумови інноваційних зрушень в народногосподарському комплексі. Водночас, в останні роки в нашій державі відбулося падіння обсягів виробництва продукції машинобудування. Тенденції до зниження впровадження винахідницьких розробок в галузі машинобудування призвели, у свою чергу, до підриву інноваційної бази промисловості в цілому. В той же час імпорт машин та обладнання без створення умов для самостійного науково-технічного розвитку призводить до відсталості в технології виробництва, дедалі більшої залежності від інших країн, що несе в собі економічну та політичну небезпеку.

Окремими проблемами управління машинобудівними підприємствами займаються вітчизняні та зарубіжні дослідники [1-3]. Водночас питання управління розвитком основного капіталу підприємств машинобудування залишаються не достатньо дослідженими.

Перед машинобудівним комплексом України сьогодні постають нові виклики, які полягають у зміні організаційно-технологічної основи його структури. Суть їх полягає у: підвищенні вимог щодо якості, дизайну та надійності продукції; скороченні терміну введення нової продукції у виробництво; розширенні асортименту продукції; зниженні матеріало- та енергоємності, виході на нові ринку збуту. Все це створить підґрунтя для підвищення їх конкурентоспроможності, однак вимагає залучення значних інвестицій в основний капітал машинобудівних підприємств.

Забезпечення умов для розвитку машинобудування із залученням інновацій та активізації інвестицій в основний капітал має особливе значення для Кіровоградської області. За структурою економіки область є аграрно-індустріальною. Провідні галузі промисловості – сільськогосподарське машинобудування, кольорова металургія, харчова та борошномельно-круп'яна промисловість. На частку підприємств, спеціалізованих на переробці сільськогосподарської продукції, припадає понад 40% загального обсягу промисловості області. Саме на Кіровоградщині зосереджено все загальнодержавне виробництво тракторних сівалок, мостових електричних кранів, високоякісного графіту, а також до 60% уранової руди, що видобувається в Україні. Область належить до основних регіонів – постачальників хліба та олійних культур державі.

Водночас, на тлі збитковості, боргів багатьох підприємств, відсутності налагодженої системи управління та нестачі коштів для техніко-технологічного оновлення промислового виробництва область залишається інвестиційно непривабливою, а інноваційний розвиток, у свою чергу, стає гостроболючим питанням.

Забезпечення соціально-економічного розвитку регіону на основі утвердження інноваційної моделі розвитку економіки можливе лише за якісного оновлення виробничих потужностей. Між тим, за останні роки в Кіровоградській області суттєво погіршилася і галузева, і технологічна структура інвестицій в основний капітал. Так, у 2009 р. більше половини (61,9%) інвестицій було спрямовано у промисловість; 13,4% –

у сільське господарство; транспорт – 11,8%. У діяльність по проведенню операцій з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям, у тому числі з наукових досліджень і розробок було спрямовано лише 6,2% інвестиційних коштів. Рівень інвестиційної активності в економіці регіону не покриває вибуття та знос виробничих фондів, не дозволяє зупинити процес їхнього старіння, унеможливаючи їх принципове оновлення. Так, інвестиції в основний капітал у 2009 р. в еквіваленті доларів США склали 347,06 млн., що на 30,0% менше, ніж у 2007 р. Наприкінці 2009 р. ступінь зносу основних засобів у цілому в економіці області становив 73,8%, у транспорті та зв'язку він сягнув майже 90%, у будівництві склав 60%, у промисловості – 54,9%, у сільському господарстві він досяг 33,3% [4].

Для розв'язання проблеми технічного розвитку машинобудівних підприємств в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів для оновлення їх основного капіталу можна запропонувати використання інструментів лізингу. Лізинг нами розглядається як організаційно-економічний інструмент відтворення основного капіталу підприємства

Лізинг є інструментом, при якому кошти підприємства спрямовуються на право користування активом, а не набуття права його власності. В умовах, коли основні фонди навіть при максимальній модернізації не витримують поставлених вимог, оскільки зношені фізично і морально, їх ремонт є економічно недоцільним, а коштів на придбання нової техніки у підприємства немає, лізинг – практично єдиний реальний інструмент технічного розвитку машинобудівного підприємства.

При цьому слід пам'ятати, що лізинговому процесу притаманні одночасно декілька інвестиційних процесів:

- інвестування грошей лізингової компанії виробнику техніки у момент її закупівлі;
- інвестування машинобудівного підприємства у власні виробничі фонди (реальне інвестування);
- інвестування коштів у саме машинобудівне підприємство (централізоване інвестування – через бюджет, нецентралізоване – через банки та іноземні компанії).

Основним інвестиційним процесом у забезпеченні технічного розвитку підприємства є вкладання грошей у власні виробничі фонди, як становлять найбільш вагому складову основного капіталу.

Таким чином, з вище викладеного можна зробити висновок, що для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних машинобудівних підприємств необхідне якісне оновлення їх основного капіталу. В умовах обмеженості інвестиційних ресурсів вирішити це питання досить складно. З цією метою нами пропонується використання інструментів лізингу.

Список літератури

1. Бланк А.И. Управление активами и капиталом предприятия. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003.- 448 с.
2. Василенко А.В. Менеджмент устойчивого развития предприятий: Монография. - К.: Центр учебной литературы, 2005 — 648 с.
3. Єфіменко Н.А. Теоретичні засади відтворення якості основного капіталу підприємств // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №5. – С. 74-84.
4. Інвестиції та будівельна діяльність в Кіровоградській області [Електронний ресурс]. – доступний з <http://kirstat.gov.ua>

Одержано 30.05.11